

SYNDICALISTISCH NATIONALISME.

6

"DE SYNDICALIST", het blad van het N.S.V. (Ned. Synd. Vakverb), aangesloten bij de Ia-Ia-Ia te Berlijn, balkt in zijn nummer van 7 Dec. '29 erbarmelijk over het gebrek aan vaderlandsch gevoel bij de Hollandsche bourgeoisie. DE NEDERLANDSCHE SPOORWEGEN hebben 10 sneltreinlocomotieven IN DUITSCHELAND besteld, waarvan de levering reeds voor 1 Mei '30 moet geschieden. Verder bestelde het Prov. Electriciteits Netsbedrijf IN ENGELAND voor een bedrag van F 628 000 en IN DUITSCHELAND voor F 250 000.

"TERWIJL DIT WERK IN EIGEN LAND GEMAAKT KON WORDEN EN ER NOG HEEL WAT WERKLOOZEN RONDLOOPEN..... DE "OVERHEID" VINDT HET VERSTANDIGER, OM DE METAALBEWERKERS e.a. IN NEDERLAND WERK TE VERSCHAFFEN IN DE VENEN!"

Als we goed zijn ingelicht, zal de "syndicalistische" vakbeweging voorgedragen worden als eerslid van de "VEREENIGING TOT BESCHERMING VAN HET NEDERLANDSCHE FABRIKAAT". En, teer bemind NSV, zouden jullie geen stappen bij de min ster kunnen doen, om invoerrechten op "vreemde" machines te heffen, ter bescherming van de "Nederlandsche Industrie"?

.....
REVOLUTIONAIRE VAKBEWEGING.

EISCHT OP EN IJVERT VOOR:

Loonsverhoging;
45-urige werkweek;
een week vakantie
met dubbel loon;
Premievrije werkloosheid
en Ziekteverzekering.

Dacht je, dat we dit uit "De Strijd" van het NVV overschreven? Wel nee! Het is uit "De SYNDICALIST" van 7 Dec.. De "revolutionaire" leiders hebben alle leuzen van het NVV overgenomen. Jammer, dat de "medezeggingschap" nog ontbreekt.

P. I. C. PERSMATERIAAL VAN DE GROEPEN VAN
INTERNATIONALE COMMUNISTEN

ADMINISTRATIE:
H. CANNE MEIJER
TRANSVAALSTRAAT 125 (a)
AMSTERDAM - GEM. GIRO C 2895

Deze mededeelingen worden toegezonden aan de Rev. pers. Men wordt verzocht te plaatsen wat voor de lezers van belang kan zijn. Op aanvraag krijgt ieder deze mededeelingen geregeld toegezonden. Gaarne ontvangt het secretariaat de uitgaven der verschillende organisaties als ruilmateriaal.

Amsterdam 1929 December No. 2

DE COMMUNISTISCHE PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE. (Vervolg).

Die kritiek had goed geraakt: groote verwarring in het Marxistische kamp. Kautsky meent, dat het geld "als waardemeter voor de boekhouding en berekening van de ruilbetrekkingen in een socialistische maatschappij" behouden moet blijven ("Die proletarische Revolution und ihr Programm", pag. 318). Doch Otto Leichter doet in zijn geschrift "Die Wirtschaftsrechnung in der sozialistischen Gesellschaft" (Wien 1923) ("De boekhouding en administratie van de maatschappelijke huishouding in de socialistische samenleving", Weenen 1923) een flinke stap voorwaarts door aan te toonen, dat de maatschappelijke productietijd vastgesteld kan worden. Toch lost hij het probleem nog niet op, doordat hij zich door de voor "maatschappelijke instellingen" en vergroting van de productiebasis (accumulatie) benodigde arbeidsproductie van de wijs laat brengen. Daardoor kan hij tenslotte de categorie van de maatschappelijke gemiddelde productietijd niet doorvoeren, en belandt aldus onherroepelijk bij het staatskapitalisme.

De ontwikkeling van de theorie van het comm. bedrijfsleven vertoont dus geen rechte lijn. Van de rekeneenheid bij Marx en Engels buigt ze af naar de "natura-huishouding", om tenslotte in ongeveer 1922 weer tot de rekeneenheid over te gaan. De Hollandsche groep der Internationale Communisten heeft nu de Marxistische basis van de "Bedarfwirtschaft" de productie naar behoeften op haar program gezet, ze heeft in deze theorie de categorie van de maatschappelijk gemiddelde productietijd volkomen doorgevoerd, en ziet in deze doorvoering van een exacte verhouding van producent tot maatschappelijk totaal-product de overgangsvorm tot het geven naar krachten, en nemen naar behoeften". De burgerlijke economen hebben door hun kritiek het communisme een heel eind verder gebracht. Ze hebben de theorie over het doode punt geholpen, ze hebben geesten opgeroepen, die niet weer te bezweren zijn. Wij zijn tot doelbewuste communisten geworden.

Vragen wij ons nu af, welke plaats Drewes' uiteenzettingen in bovengenoemde gedachtenontwikkeling-ten-aanzien-van-de-socialistische-maatschappij inneemt, dan is het antwoord, dat zij thuishooren in het stadium van vóór de oorlog. Hij is "Naturalwirtschaftler", d.w.z. hij laat het de "productie naar behoeften" zonder rekeneenheid en zonder geld doen. Dat is natuurlijk een goed recht, maar dan had hij Marx, Kautsky, Max Weber, Mises of Bloek moeten aanvallen, om te toonen, dat een rekeneenheid niet noodzakelijk is. Toch komt ook bij Drewes een onbestemd gevoel op, dat hij er zoo niet uitkomt. Hij zegt: "Het kan niet het doel van de socialistische propaganda zijn, thans reeds grondslagen voor een feilloos functioneeren van productie, distributie en consumptie voor de toekomst vast te stellen, die de menschen later immers vanzelf wel zullen regelen."

Accoord! Maar daarom gaat het hier niet. Wij hebben geen schildering van een feilloos functioneeren van noode, doch noodzakelijk is, vóór alles de economische richtlijnen van de communistische productie naar behoeften te ont-dekken. En het is taak van de socialistische pro-

paganda deze in het middelpunt van de activiteit te plaatsen: het is het geheel concrete doel waar wij op aan sturen. Daar deze richtlijnen bij Drewes "vanzelf" gevonden worden, hebben ze geen invloed op zijn beschouwingen, en hij werkt verder als "Naturalwirtschaftler" zonder rekeneenheden. Daarbij voelt hij zich zeer op zijn gemak, filosofeert bladzijde na bladzijde, vecht tegen windmolenwieken --- om tenslotte tot het tegendeel te komen van dat, waarvan hij de grondvester wilde zijn. Hij wil als anarchist de theorie van de anarchistische huishouding volgens het "geven van krachten en nemen naar behoeften" funderen, doch belandt..... bij het staatskapitalisme....

Onder socialisme verstaat Drewes "een economisch systeem, waarin de met alle medemenschen door biologische soort- en geslachtswetten verbonden individuele mensch in het middelpunt van het arbeidsproces staat", terwijl de "inhoud van socialistische productie en consumptie" uitgedrukt wordt in: "ieder naar vermogen en ieder naar zijn behoeften". Deze formulering van de geldloze samenleving is van belang door haar armoede. Het komt er hier niet op aan, dat de menschen door soort en geslachtswetten verbonden zijn, doch het gaat om de economische wetten, die het productie-distributie-systeem karakteristieken. Wij moeten weten, welke economische bewegingswetten door de sociale revolutie doorgezet moeten worden; wil, naar Drewes meening, het individu in het middelpunt van de arbeid staan. Hoe men echter zoekt, men stoor altijd slechts op de oude formule van "nemen naar behoeften enz.", zooals we dat reeds een halve eeuw geleden leerden. Ofschoon Drewes nu geen "schildering" van de economie van dit systeem geeft, zijn ze toch duidelijk aangegeven. Veel beter echter wordt de omloop der goederen in zoo'n systeem door de Fransche anarchist Faure beschreven. Faure zet in zijn boek "Het Universeele Geluk" de planmatige, geldloze huishouding in plaats van de teugellooze winstmaatschappij. De geheele productie moet op de behoeften steunen, en hij zegt daarom op pag. 218 van de Hollandsche vertaling van zijn boek: "Men moet dus vóór alles het geheel van behoeften en de hoeveelheid van iedere behoefte vaststellen". De communen moeten dan de behoeften naar het inwonersaantal aan de hoofdadministratie van het economisch gebied opgeven, waardoor de beampten aldaar een overzicht over de totale behoeften krijgen. Dan geeft iedere commune een tweede lijst met de opgave, hoeveel ze produceren kan, waarmee "de hoofdadministratie" nu de productiekrachten van het geheele economisch district leert kennen. De oplossing van het probleem is duidelijk: de hogere ambtenaren moeten nu vaststellen welk deel van de productie iedere commune zal moeten verrichten, en "welk deel van de productie zij voor zich kunnen houden" (blz. 218).

Deze gang van zaken is precies dezelfde, als de staatscommunisten zich voorstellen. Onders. de massa's, boven: de ambtenaren, die de leiding en de beschikking over productie en distributie in handen hebben. Op deze wijze is de maatschappij echter niet gegrond op economische realiteiten, doch op de goede of slechte wil of kundigheden van bepaalde personen, wat Faure dan ook voetstoots toegeeft. Om iedere twijfel met betrekking tot het centrale beschikkingsrecht weg te nemen, voegt hij er nog aan toe:

" De hoofdadministratie weet hoe groot de algeheele productie en de algemeene behoefte is, en moet daarom aan ieder districtcomité mededeelen,

over hoeveel product het beschikken kan en hoeveel productiemiddelen het verschaffen moet." (blz. 218).

Zoo ziet het "geven naar krachten, enz.", dat niet op de arbeidstijdrekening gegrond is, er in de theorie uit. In de praktijk is het volkomen onzinnig, omdat het leven niet in statistische formules te persen is. Echter om nog te toonen, dat dit alles nog geen bijzonder "vrij-communisme" is, stellen we het sociaaldemocratische "communisme" van R. Hilferding ernaast. We zullen zien, dat dit bijna woordelijk met het vrije communisme overeenstemt. Hilferding zegt op blz. 1 in "Finanzkapital":

"Hoe, waar, hoeveel, met welke middelen uit de ter beschikking staande natuurlijke en kunstmatige productievoorwaarden nieuwe producten gemaakt zullen worden.... beslissen de communale, districts- of nationale commissarissen van de socialistische samenleving, die, de maatschappelijke behoeften overziend met alle middelen van een georganiseerde productie- en verbruikstatistiek, in bewust vooruitzien, het geheele economische leven vormen naar de behoeften van hun, in hen bewust vertegenwoordigde en door hen bewust geleide gemeenschappen".

We stellen daarom vast, dat ook in het vrije communisme "het beschikkingsrecht over het economisch apparaat aan hen toegewezen wordt, die met de knepen van de statistiek vertrouwd zijn. Maar we hebben toch wel zoveel van de politieke economie geleerd, dat het als bekende regel mag gelden, dat we het beschikkingsrecht over het economisch apparaat in handen heeft, in werkelijkheid over de middelen verschaffen om zich te doen. De "hoofdadministratie" moet zich de middelen verschaffen om zich te doen gelden, d.w.z. ze moet een staat in het leven roepen, die tegelijkertijd de leiding en beheersching van het productie- en distributie-apparaat heeft. Dit is de bewegingswet van een dergelijk systeem van "nemen naar behoeften", of dat zoo gemeend wordt of niet. Ook maakt het niets uit, of het gerecht met een sausje van "vrije overeenkomsten" of van "bezielend beginsel" opgediend wordt; daaraan storen de politieke en economische wetmatigheden zich in het geheel niet.

Nu zal kameraad Drewes zeer zeker (kunnen) zeggen, dat de Faure'sche uiteenzettingen niet op zijn rekening gesteld kunnen worden. Daar antwoorden wij op, dat een andere toestand, in een economische maatschappij-orde, zonder "verrekening" nu eenmaal niet te construeren is. Is kameraad Drewes van een andere meening, dan moet hij de sluis die over zijn theorie hangt, oplichten.

We zullen echter aantoonen, dat het Drewes'sche "systeem" volkomen identiek is met het Faure'sche, d.w.z. met het staatscommunisme, of, wat het zelfde is, met het staatskapitalistische (of: met het fascistische systeem in zijn meest theoretische, zuiverste vorm- een systeem, dat ten opzichte van de liberale kapitalistische maatschappij inrichting zeer zeker een stap "vooruit" is -Vert.)

DE PRODUCTIE.

HOE ZIET DREWES DE PRODUCTIE?. Er vloeit een stroom van producten van bedrijf tot bedrijf; wat door het eene als "eindproduct" afgeleverd wordt, komt bij het andere als grondstof binnen. Daarover nu zegt Drewes:

4
"Alleen bestaat deze stroom, zoals we reeds opmerkten, niet in de zin van het hedendaagsche ruilverkeer om voor iedere prestatie noodwendig een tegenprestatie te eischen, m.a.w. niet, als zou een bepaalde hoeveelheid goederen bij overgave de teruggift van een bepaalde hoeveelheid andere goederen noodzakelijk maken".

Deze zin onthult het centrale beschikkingsrecht en- geweld in alle duidelijkheid. Het is dezelfde gang van zaken, die Varga in zijn geschrift "Die Wirtschaftspolitischen Probleme der proletarischen Diktatur" verheerlijkt. In de Hongaarsche revolutie was voor een arbeids- of andere prestatie ook geen tegenprestatie nodig. Evenals Drewes zag de "Economische raad" slechts een "nemen en geven van grondstoffen in de zin van doelmatigheid en noodwendigheid", met het gevolg, dat bij het streven van de economische raad naar concentratie verscheidene bedrijven van de grondstof distributie uitgesloten werden, en het bedrijf, tegen de wil van de arbeiders, stilgelegd moest worden. Bij dergelijke "grondslagen" hebben de arbeiders niets meer te vertellen, en zijn ze aan de "Economen" en "Statisten" overgeleverd. De arbeiders hebben slechts plichten, en geen rechten. En we hebben al genoeg van arbeidsbeweging en "economische democratie" geleerd, dat het niet geraden is al deze questies onder broederlijkheidsgezang weg te moffelen. Wij verlangen waarborgen, dat de arbeiders de leiding van het economisch apparaat in handen houden. Deze waarborgen kunnen geen "wettelijke" zijn, doch moeten in de economische gang van zaken zélf opgesloten liggen.

Is het dus van het gezichtspunt van de zelfbeschikking noodzakelijk aan de regel: prestatie-tegenprestatie vast te houden, ook van de zijde van de planmatige productie en maatschappelijke controle is hij noodwendig. De arbeiders krijgen de bedrijven met productiemiddelen en grondstoffen, waarin de arbeid van de kameraden opgesloten ligt, als maatschappelijke goederen ter exploitatie. Dat is de "prestatie" van de maatschappij. En iedere arbeidersgroep zal in haar verbruik van de goederen en in haar productie (haar tegenprestatie) met de maatschappijprestatie rekening houden, opdat een regelmatige reproductie plaats vinden kan. Bovendien komt nu de controle op de maatschappelijke goederen aan de maatschappij zelve.

DE DISTRIBUTIE.

En nu de kwestie van de verdeling van de consumptiegoederen. Drewes eischt een "onbegrensde bevrediging van de behoeften van alle mensen in het raam van de op het bepaalde oogenblik voorhanden zijnde goederenhoeveelheid". Men moet het ons ten goede houden, als we dat als volslagen onzin betitelen. Het is, slechts fraseologie, en nog niet eens behoorlijk! een "onbegrensde bevrediging" is toch slechts mogelijk bij een overvloed van product. Is deze niet aanwezig, dan heeft men een of ander verdeelingsprincipe te aanvaarden, en dan kan er van een "onbegrensde bevrediging" geen sprake meer zijn. We zullen nu aantoonen:

- 1 Dat van een "nemen volgens de behoeften" in het eerste stadium van de sociale revolutie geen sprake kan zijn;
- 2 Dat de arbeidersklasse dit systeem in dit stadium beslist moet verwerpen, omdat haar anders de beschikking en leiding over het pro-

5
ductieapparaat en de goederenverdeling volkomen ontglipt, en het economisch apparaat weer uitgroeit tot een overheersingsmiddel over de arbeidende klasse.

Het eerste punt behoeft nauwelijks aangeroerd te worden. Juist omdat we thans in het winststelsel leven, is het productieapparaat geheel niet op de behoeften van de massa's ingesteld. Het is zoodoende een van de grootste opgaven van de sociale revolutie de volledige "ombouw" van het productieapparaat te bewerkstelligen, waardoor dat deel van de productie, dat uitsluitend voor de behoeften van de bourgeoisie en voor de reclame en reclame-industrie dient, voor de behoeften van de massa's ten nutte kon worden gemaakt. Moge er door de sociale revolutie nu ook al veel vrijkomen, de "ombouw" eischt zooveel grondstoffen, bouwmaterial, machines, enz., dat dit vrijgekome niet voor de consumptie dienen kan, doch op het konto van de "meer-arbeid" van de communistische samenleving geschreven moet worden. De sociale revolutie moet daarom zeer beslist met een krap-aan-goederen-zitten rekenen, en aan een "nemen naar behoeften" is dus niet te denken: De verdeling moet volgens bepaalde, van te voren vastgestelde principes geschieden.

Zien we nu naar het tweede punt, volgens hetwelk de arbeidersklasse deze formule met beslistheid moet verwerpen. Vanuit het gezichtspunt van de productie hebben we reeds gezien, hoe het "nemen naar behoeften" neerkomt op het vervangen van wat de statisten ons toewijzen, weshalve we als belangrijke eisich voor de grondslagen van het communistisch bedrijfsleven dan ook aan het principe "prestatie-tegenprestatie" vasthouden.

Met de consumptiegoederenverdeling is het nu evenzoo gesteld. Daar het nemen van behoeften door gebrek aan consumptiegoederen voorloopig buitengesloten is, zal ook Drewes, of hij het prettig vindt of niet, verdeelingsprincipes moeten opstellen. Ook de Russische Revolutie kwam hier voor te staan, en ze voerde een klasserantsenering in, in deze zin, dat de arbeidersklasse bevoorrecht werd. Zeer zeker ziet dat er aardig uit... en toch openbaart zich hier de onjuistheid van het geheele systeem. Het betekent immers niets anders dan dat de consumptiegoederenverdeling een zaak van de politiek is! De verdeling wordt dus niet door de zakelijke gang van de productie bepaald, doch door personen en is daardoor een punt van discussie voor de politiek. Ook bij Drewes is er sprake van een persoonlijk toewijzen, en daardoor draagt zijn "systeem" ook hier de ken-teekenen van het staatskapitalisme.

Waar het bij de opheffing van de uitbuiting om gaat, dat is de gelijkmatige verdeling van het totaalproduct, of dit veel of weinig is. Dat is weliswaar geen "rechtvaardige verdeling", doch de enige waarvan sprake kan zijn, zoo lang het nemen naar behoeften nog niet doorgevoerd kan worden. Als revolutionaire klasse verlangen wij echter niet slechts de directe, volledige afschaffing van het "arbeidsloon", doch eischen wij ook de waarborg, dat de ter consumptie vervaardigde voorraden ons toevloeien. Deze waarborg kan ons al weer niet gegeven worden door een of andere staats- of economische instantie, of het centraal distributiebureau dat zorg draagt voor het nemen naar behoeften; deze waarborg

kan slechts gegeven worden in de zakelijke gang der productie en distributie zelf. De dingen moeten zichzelf verdeelen. Als wij door onze arbeid het maatschappelijk product vermeerderd hebben met het product van 40 arbeidsuren, dan verlangen wij als consument 40 arbeidsuren consumptie uit de maatschappelijke voorraden (accumulatie blijven buiten beschouwing). Na 40 - uren arbeid verlangen we daarom daarvan een bewijs, of, zooals het gewoonlijk genoemd wordt, arbeidsgeld (wat met geld echter niets te maken heeft). En nu valt onmiddellijk in het oog, dat het hierdoor noodzakelijk wordt de "waarde" van ieder product in maatschappelijke arbeidstijd uit te drukken. Van verdeelingsprincipes, die een politieke zaak kunnen worden, is dan geen sprake meer: de dingen verdeelen zichzelf.

Als wezenlijke taak van de sociale revolutie vertoont zich dus de algeheele doorvoering van de categorie van de maatschappelijke gemiddelde-productietijd, bij een exacte verhouding van producent tot het maatschappelijke totaal-product.

Kam. Drewes wil van een exacte verhouding niets weten. Hij zegt: "De mensen komen samen, sluiten overeenkomsten, werken, eenvoudigweg, en daarmee basta; zij behoeven noch een opper-chef, die hun prestaties dagelijks controleert, noch een "financier", die hun de tegenprestaties in arbeidsbons of zoiets geeft". Daarmee is hij echter op de "persoonlijke toewijzing" van een of andere instantie aangewezen, of Drewes dit erkennen wil of niet. En zoo loopt zijn "systeem" ook hier op staatskapitalisme uit.

Rest ons nog de doorvoering van de maatschappelijk gemiddelde-productietijd bij enkelvoudige reproductie en bij reproductie op verbreedend grondslag aan te toonen, als ook, hoe de "algemeen maatschappelijke arbeid", als onderwijs, ziekenverpleging, in één woord alle inrichtingen, die "gratis" werken, toch aan de fundamentele categorie van het communistisch bedrijfsleven geen afbreuk kunnen doen. Doch dat gaat buiten het kader van een krant, en daarom moeten we dat tot een betere gelegenheid uitstellen.

OPMERKING DER RED. P.I.C.: Met Januari 1930 beginnen we de categoriën van het communistisch bedrijfsleven nader te beschouwen. Eens per maand komt bij de P.I.C. een aflevering van ongeveer 20 blz. Na volledige publicatie is het een boekwerkje van 150 blz., over "DE GRONDBEGINSELEN DER COMMUNISTISCHE PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE".

P. I. C.

PERSMATERIAAL VAN DE GROEPEN VAN INTERNATIONALE COMMUNISTEN

ADMINISTRATIE:
H. CANNE MEIJER
TRANSVAALSTRAAT 125 (c)
'DAM - GEM. GIRO C 2885

Deze mededeelingen worden toegezonden aan de Rev. pers. Men wordt verzocht te plaatsen wat voor de lezers van belang kan zijn. Op aanvraag krijgt ieder deze mededeelingen geregeld toegezonden. Gaarne ontvangt het secretariaat de uitgaven der verschillende organisaties als ruilmateriaal.

Amsterdam Januari 1930 No. 1
Derde Jaargang No. 1

EEN MERKWAARDIG BOEK.

In 1929 verscheen een zeer belangrijk werk van de hand van Henrik Grossmann: "Das Akkumulations- und zusammenbruchsgesetz des kapitalistischen Systems" ("De wet van accumulatie en ineenstorting van het kapitalistische systeem") Verlag Hirschfeld, Leipzig. Ingen. M. 20, Gebonden M. 22.

In dit werk "reconstrueert" de schrijver de wet van de kapitalistische accumulatie en ineenstorting van het kapitalisme, zooals deze door Marx in "Het Kapitaal" werd geformuleerd. Zooals bekend was het resultaat van de ontleding van de bewegingswetten van het kapitalisme volgens Marx dit, dat op een bepaald punt in de ontwikkeling de productiekrachten in strijd moeten komen met de eigendomsverhoudingen, d.w.z. de vooruitgang der techniek zal praktisch tot stilstand moeten komen, terwijl de rentabiliteit van het kapitaal zich alleen kan handhaven door een absolute verarming der massa's. Het proces der meerwaarde-vorming zal ten slotte daartoe leiden, dat aan de eene kant een aanzienlijk kapitaal geen belegging vinden kan, terwijl aan de andere kant steeds meer arbeiders buiten het productieproces moeten blijven. Overschot van kapitaal bij overschot aan arbeidersbevolking. Het resultaat zal een onderhevige crises ineenstorting van het systeem zijn, waarmee de arbeidersklasse voor de keuze staat: Opheffing van de bewegingswetten der waren-circulatie, d.i. invoering van het communisme of ondergang in de barbaarsheid.

Nu kan een kind zien, dat de werkelijke ontwikkelingsgang een heel andere is geweest. Het kapitalisme rende de productiekrachten niet, maar ontplooidde ze tot de technische volmaking, zooals we die nu kennen. Het kapitalisme voerde niet tot de absolute verarming der massa's, maar integendeel tot een verheffing van het levenspeil der arbeidersklasse (ten minste tot 1914). Het was dus een koud kunstje, om de onhoudbaarheid van de Marxsche analyse met de werkelijkheid te verslaan. De praktijk ging haar eigen weg, zonder zich om de "studeerkamergeleerdheid" van Marx te bekommeren.

Zoo gemakkelijk de critiek op de conclusie's van Marx voor zijn tegenstanders was, zoo moeilijk was het voor de verdedigers, om de Marxsche analyse te handhaven. Onder leiding van de officieele Marx-uitlegger Kautsky werden daarom de resultaten der analyse dusdanig omgebogen, dat de productiekrachten niet in conflict kwamen met de eigendomsverhoudingen, terwijl de betekenis der absolute verarming tevens op Kautskyaansche wijze werd verklaard. Deed Kautsky dat aanvankelijk onder de schijn van het Marxisme tegen de aanvallers te verdedigen, in zijn laatste boek "De hist. nat. Geschiedenisopvatting" laat hij deze methode los en treedt hij openlijk tegen Marx op.